Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (šestého senátu)

22. května 2014*

„Kasační opravný prostředek — Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Trh s plastovými průmyslovými pytli — Jediné a trvající protiprávní jednání“

Ve věci C-35/12 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 24. ledna 2012,

Plásticos Españoles SA (ASPLA), se sídlem v Torrelavega (Španělsko), zastoupená E. Garayar Gutiérrezem, M. Troncoso Ferrerem a E. Abril Fernándezem, abogados,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž další účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená F. Castilla Contreras a F. Castillem de la Torre, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (šestý senát),

ve složení A. Borg Barthet, předseda senátu, E. Levits a M. Berger (zpravodajka), soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. ledna 2014,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnost Plásticos Españoles SA (ASPLA) domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. listopadu 2011, ASPLA v. Komise (T-76/06, EU:T:2011:672, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Tribunál zamítl její žalobu znějící na

* Jednací jazyk: španělština.

částečné zrušení rozhodnutí Komise C(2005) 4634 final ze dne 30. listopadu 2005, v řízení podle článku [81 ES] (Věc COMP/F/38.354 – Průmyslové pytle) (dále jen „sporné rozhodnutí“), jakož i zrušení nebo podpůrně snížení pokuty, která jí byla tímto rozhodnutím uložena.

Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

2 Navrhovatelka je akciovou společností založenou podle španělského práva, která od roku 1982 vyrábí a prodává širokou škálu výrobků z plastu, mezi nimi průmyslové pytle. Je dceřinou společností společnosti Armando Álvarez SA (dále jen „Armando Álvarez“), která je společností založenou podle španělského práva, jež v roce 2002 vlastnila 98,6 % kapitálu navrhovatelky.

3 V listopadu roku 2001 uvědomila společnost British Polythene Industries Komisi Evropských společenství o existenci kartelové dohody v odvětví průmyslových pytlů (dále jen „kartelová dohoda“).

4 Poté, co Komise provedla v červnu 2002 šetření, zahájila dne 29. dubna 2004 správní řízení a přijala oznámení námitek vůči několika společnostem, mezi nimi zejména navrhovatelce a společnosti Armando Álvarez.

5 Dne 30. listopadu 2005 přijala Komise sporné rozhodnutí, jehož čl. 1 odst. 1 písm. j) stanoví, že navrhovatelka a společnost Armando Álvarez porušily článek 81 ES tím, že se účastnily ode dne 8. března 1991 do dne 26. června 2002 souboru dohod a jednání ve vzájemné shodě v odvětví plastových průmyslových pytlů v Belgii, Německu, Španělsku, Francii, Lucembursku a Nizozemsku, které spočívaly ve stanovení cen a zavedení společných modelů výpočtu cen, rozdělení trhů a přidělování prodejních kvót, rozdělení zákazníků, obchodů a zakázek, předkládaní nabídek ve vzájemné shodě v reakci na některé výzvy k účasti v nabídkovém řízení a výměně individualizovaných informací.

6 Z tohoto důvodu uložila Komise navrhovatelce a společnosti Armando Álvarez v čl. 2 prvním pododstavci písm. h) sporného rozhodnutí pokutu ve výši 42 milionů eur, za jejíž zaplacení byly tyto dvě společnosti shledány společně a nerozdílně odpovědnými.

Napadený rozsudek

7 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 24. února 2006 podala navrhovatelka proti spornému rozhodnutí žalobu. V této žalobě v zásadě navrhovala, aby se zrušilo toto rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká nebo podpůrně snížila pokuta, která jí byla Komisí uložena.

8 Na podporu své žaloby navrhovatelka uplatňovala pět žalobních důvodů. První tři žalobní důvody se týkaly skutkových okolností, jelikož vycházely z nesprávného posouzení skutkového stavu, pokud jde zaprvé o dosah jednání navrhovatelky, zadruhé o definici dotčeného výrobkového a zeměpisného trhu, jakož i zatřetí o podíly na trhu, které sloužily jako základ pro výpočet výše pokut. Čtvrtý žalobní důvod vycházel z porušení článku 81 ES a zásady právní jistoty v rozsahu, v němž Komise kvalifikovala protiprávní jednání jako jediné a trvající. Pátý žalobní důvod vycházel z porušení ustanovení použitelných na výpočet pokut, jakož i zásad rovnosti a proporcionality při stanovení výše pokuty uložené navrhovatelce.

9 Tribunál žalobu zamítl v plném rozsahu.

Návrhová žádání účastnic řízení a řízení před Soudním dvorem

10 Navrhovatelka navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zrušil napadený rozsudek;

— podpůrně snížil podstatně pokutu, která jí byla uložena Komisí, a

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

11 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— kasační opravný prostředek zamítl a

— uložil navrhovatelce náhradu nákladů řízení.

12 Rozhodnutím předsedy šestého senátu Soudního dvora ze dne 15. května 2013 se řízení týkající se tohoto kasačního opravného přerušilo až do ukončení řízení ve věcech, ve kterých byly vydány rozsudky Gascogne Sack Deutschland v. Komise (C-40/12 P, EU:C:2013:768), Kendrion v. Komise (C-50/12 P, EU:C:2013:771) a Groupe Gascogne v. Komise (C-58/12 P, EU:C:2013:770). V řízení se pokračovalo po vyhlášení těchto rozsudků dne 26. listopadu 2013.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

13 Navrhovatelka tvrdí, že napadený rozsudek je stižen pochybeními, pokud jde o právní kvalifikaci skutkových okolností a důsledků, které z nich byly vyvozeny v souvislosti s použitím pojmu jediného a trvajícího protiprávního jednání v jejím případě.

14 Zaprvé se Tribunál dopustil v bodech 30, 31 a 33 napadeného rozsudku tří pochybení stran účasti navrhovatelky na protiprávních jednáních týkajících se odvětví pytlů „s otevřenými otvory“. Tribunál vycházel v tomto ohledu z pouhých domněnek, i když dostupné nepřímé důkazy, a sice její neúčast na diskusích na regionální úrovni, v průběhu kterých se projednávaly otázky týkající se těchto pytlů, vyvolávaly nejen pochybnosti o její účasti na kartelové dohodě, ale dále naznačovaly, že se jí neúčastnila.

15 Zadruhé Tribunál rovněž nesprávně shledal účast navrhovatelky na protiprávním jednání v odvětví „blokové pytle“, i když ze zjištění v bodech 44 až 52 napadeného rozsudku vyplývá, že nepřímé důkazy, na které se v těchto bodech odkazuje, směřují k prokázání, že se neúčastnila diskusí o tomto výrobku a tedy nebyla zapojená do protisoutěžních jednání, která se ho týkala.

16 Zatřetí důkazy zohledněné Tribunálem v bodech 67 až 69 napadeného rozsudku nemohou prokázat, že navrhovatelka, i když se přihlédne k její účasti na některých schůzkách, na kterých se diskutovala protiprávní jednání, věděla, nebo měla vědět, že tato jednání jsou součástí obecného tajného plánu kartelové dohody popsaného ve sporném rozhodnutí.

17 Komise uvádí, že první důvod kasačního opravného prostředku je nepřípustný, jelikož zpochybňuje posouzení důkazů Tribunálem.

Závěry Soudního dvora

18 Za účelem odpovědi na vznesený důvod kasačního opravného prostředku v rozsahu, v němž vychází z pochybení Tribunálu při právní kvalifikaci důkazů, které mu byly předloženy, je třeba připomenout dosah výtek formulovaných ve sporném rozhodnutí vůči navrhovatelce.

19 Jak Tribunál uvedl v bodě 57 napadeného rozsudku, sporné rozhodnutí se týká vícerozměrné kartelové dohody, která ovlivňovala několik druhů pytlů a několik území. Podle jejího popisu v bodě 444 odůvodnění téhož rozhodnutí se struktura kartelové dohody vyznačovala „globální skupinou [...] a regionálními a funkčními podskupinami […] na pohled odlišnými“, avšak společně tvořícími „soudržný a koordinovaný útvar, jak to prokazuje zejména soubor důkazů“. Jak to zdůraznil Tribunál, Komise nevytýkala podnikům, kterým bylo určeno uvedené rozhodnutí, že se účastnily na všech projevech kartelové dohody, ale že se jí „účastnily v různé míře“.

20 Pokud jde o míru účasti navrhovatelky na protiprávních jednáních popsaných ve sporném rozhodnutí, Tribunál po přezkoumání všech argumentů uplatněných navrhovatelkou konstatoval v bodě 63 napadeného rozsudku, že se navrhovatelka brání hlavně proti výtce, kterou toto rozhodnutí neobsahuje, a sice výtce účasti na všech nadnárodních, regionálních a funkčních projevech kartelové dohody. Na tomto základě dospěl k závěru, že důkazy, které mu byly předloženy, neumožňovaly prokázat, že se míra zapojení navrhovatelky lišila od míry účasti, kterou jí Komise přičetla v uvedeném rozhodnutí, ačkoli tato účast byla potvrzena řadou dostatečně přesných a shodujících se nepřímých důkazů.

21 Pokud jde o přistoupení ke kartelové dohodě, Tribunál měl v bodě 70 napadeného rozsudku za to, že Komise správně dospěla k závěru, že bez ohledu na chybějící účast navrhovatelky v podskupinách, byla tato zapojená do globální kartelové dohody. Tribunál odůvodnil toto posouzení tím, že zejména zdůraznil v bodě 68 téhož rozsudku, že se navrhovatelka účastnila na kartelové dohodě na její centrální úrovni, to znamená na úrovni, ze které vycházely podněty.

22 V rozporu s tvrzením navrhovatelky je takové posouzení důkazů slučitelné s ustálenou judikaturou, která připustila, že existence protiprávního jednání může být vyvozena z určitého počtu shodujících se skutečností a nepřímých důkazů, které ve svém celku mohou představovat, pokud neexistuje jiné logické vysvětlení, důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže (rozsudky Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 57, jakož i Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, C-403/04 P a C-405/04 P, EU:C:2007:52, bod 51).

23 V rozsahu, v němž navrhovatelka tvrdí, že důkazy zkoumané Tribunálem nejsou jednoznačné, dostatečně přesné nebo shodující se, aby podpořily závěry, ke kterým dospěl tento soud, je třeba připomenout, že před Soudním dvorem není možné zpochybnit posouzení, které Tribunál provedl ohledně důkazní síly jemu předložených písemností ve spisu, pokud se nejedná o případy nedodržení pravidel v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů a zkreslení uvedených písemností (rozsudek FLSmidth v. Komise, C-238/12 P, EU:C:2014:284, bod 31 a citovaná judikatura).

24 Z výše uvedených úvah vyplývá, že první důvod uplatněný navrhovatelkou na podporu jejího kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku

Argumentace účastnic řízení

25 Navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál v bodě 115 napadeného rozsudku dopustil nesprávného právního posouzení tím, že odmítl jako nový, a tedy nepřípustný argument, který rozvinula na jednání, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení tím, že stanovila její podíl na trhu nikoliv na základě jejích vlastních prodejů, ale přičetla jí rovněž prodeje společnosti Armando Álvarez, která byla její mateřskou společností.

26 Na tomto základě navrhovatelka tvrdí, že jelikož je třeba odlišovat podnik, který se přímo účastní protiprávního jednání, v projednávaném případě dceřinou společnost, od podniku, kterému je přičteno jednání dceřiné společnosti, a sice mateřské společnosti, musí být závažnost protiprávního jednání určena jen podle obratu dceřiné společnosti, a to předtím než bude po stanovení pokuty mateřská společnost shledána solidárně odpovědnou za její platbu. Tato metoda byla použita ve sporném rozhodnutí na jiné podniky, které se účastnily kartelové dohody, přičemž navrhovatelka byla jedinou, která byla tímto způsobem sankcionována, což je diskriminační a neodůvodněné.

27 Podpůrně navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že opomenul bez návrhu ověřit, zda sporné rozhodnutí obsahovalo dostatečné odůvodnění vysvětlující důvody, které vedly Komisi k tomu, aby se v jejím případě odchýlila od použitelné právní úpravy, judikatury v dané oblasti a metody použité na další podniky účastnící se téže kartelové dohody, pokud jde o výpočet pokuty. Bez objektivního odůvodnění vysvětlujícího toto rozdílné zacházení představuje dané zacházení porušení zásady rovného zacházení.

28 Komise se domnívá, že druhý důvod kasačního opravného prostředku je neopodstatněný ve všech jeho částech.

Závěry Soudního dvora

29 Za účelem odpovědi na vznesený důvod kasačního opravného prostředku je třeba připomenout argumentaci uvedenou navrhovatelkou před Tribunálem.

30 Ze znění žaloby podané k Tribunálu, jakož i bodů 98 až 103 napadeného rozsudku vyplývá, že navrhovatelka uvádí v zásadě pět druhů argumentů ke zpochybnění určení výchozí částky pokuty použité Komisí pro výpočet pokut. Zaprvé zopakovala, že Komise nemohla kvalifikovat dotčená jednání jako jediné a trvající protiprávní jednání. Zadruhé tvrdila, že výchozí částka pokuty nemohla být vypočtena na základě podílů na trhu. Zatřetí vytýkala Komisi, že porušila zásadu osobní odpovědnosti tím, že zohlednila všechny její prodeje průmyslových pytlů v zemích dotčených kartelovou dohodou. Začtvrté uvedla, že se Komise nemohla opřít o prodeje z roku 1996 pro stanovení podílů na trhu, jelikož tyto prodeje se následně významně snížily. Zapáté tvrdila, že pokuta ve výši 42 milionů eur, která jí byla uložena, je zjevně nepřiměřená, zejména v porovnání se zisky, které mohla získat z protiprávního jednání.

31 V tomto ohledu z bodů 104 a 115 napadeného rozsudku vyplývá, že na jednání u Tribunálu navrhovatelka uvedla, že se Komise dopustila zjevně nesprávného posouzení tím, že stanovila její podíl na trhu nikoliv na základě jejích vlastních prodejů, ale přičetla jí rovněž prodeje její mateřské společnosti, a sice společnosti Armando Álvarez. V odpovědi na otázku položenou Tribunálem navrhovatelka upřesnila, že tento argument musí být považován za rozšíření důvodů, které uvedla v rámci písemné části řízení.

32 Tribunál měl za to, že se žádný z žalobních důvodů uvedených navrhovatelkou v žalobě netýkal údajného pochybení při stanovení podílu na trhu, které uplatnila na jednání. Vyvodil z toho, že tento argument musí být kvalifikován jako nový důvod, a odmítl jej v souladu s čl. 48 odst. 2 svého jednacího řádu jako nepřípustný.

33 V rozsahu, v němž navrhovatelka ve fázi kasačního opravného prostředku uvádí, že argument vycházející z pochybení při určení podílu na trhu jen podporuje žalobní důvody, kterých se dovolávala v prvním stupni pod názvy „Pochybení Komise při posouzení skutkového stavu“, „Porušení čl. 15 odst. 2 nařízení Rady č. 17 [ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3)] a pokynů o metodě stanovování pokut [udělených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. [65 odst. 5 UO] (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3; Zvl. vyd. 08/01, s. 171)]“, jakož i „zásady rovného zacházení a proporcionality při určení výše [pokuty]“, stačí uvést, že obecnost názvu žalobního důvodu uplatněného ve fázi žaloby nemůže pokrývat rozvinutí zvláštních argumentů v pozdější fázi řízení, které nemají dostatečně úzkou souvislost s argumenty vznesenými v této žalobě.

34 V projednávaném případě z přezkumu písemností ze spisu vyplývá, že navrhovatelka ve fázi žaloby rozvinula pod názvy uvedenými v předchozím bodě několik konkrétních argumentů týkajících se výpočtu pokuty, kterou jí Komise uložila, aniž by nicméně zpochybnila skutečnost, že její podíl na trhu byl stanoven tak, že se jí přičetly jak její vlastní prodeje, tak prodeje společnosti Armando Álvarez. Přitom zohlednění podílu na trhu, aby se zohlednila skutečná hospodářská schopnost osob, které porušily pravidla unijního práva, značně narušit hospodářskou soutěž, je základním prvkem metody stanovení pokuty, takže jakékoliv zpochybnění této metody navrhovatelkou musí být formulováno konkrétně před Tribunálem již ve fázi podání žaloby (v tomto smyslu viz rozsudek SGL Carbon v. Komise , C-564/08 P, EU:C:2009:703, bod 31).

35 V důsledku toho Tribunál právem v bodě 116 napadeného rozsudku odmítl argument navrhovatelky vycházející z chybného výpočtu, kterého se Komise dopustila při určení jejího podílu na trhu tím, že do něj zahrnula prodeje její mateřské společnosti.

36 Za těchto podmínek Soudní dvůr nemusí přezkoumat opodstatněnost takového argumentu.

37 V rozsahu, v němž navrhovatelka podpůrně uvádí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že opomenul bez návrhu ověřit, zda sporné rozhodnutí obsahovalo dostatečné odůvodnění vysvětlující důvody, které vedly Komisi k tomu, aby se odchýlila od pravidel upravujících výpočet pokut, jaká byla použita na další podniky účastnící se téže kartelové dohody, je třeba uvést, že před Tribunálem se navrhovatelka vůbec nedovolávala existence rozdílného zacházení mezi těmito podniky a jí samotnou, pokud jde o určení jejího podílu na trhu pro účely stanovení výše pokuty.

38 Jelikož Tribunálu nebylo v tomto ohledu předloženo žádné tvrzení, nelze mu vytýkat, že bez návrhu neověřil, zda sporné rozhodnutí obsahuje odůvodnění, které může odůvodnit údajné rozdílné zacházení, protože nebyl požádán, aby v tomto ohledu vykonal svůj soudní přezkum.

39 Protože argument vycházející z takového rozdílného zacházení musí být považován za nový, nelze ho přezkoumat ve fázi kasačního opravného prostředku. V rámci kasačního opravného prostředku je příslušnost Soudního dvora v zásadě omezena na posouzení právního řešení žalobních důvodů projednávaných před soudem prvního stupně (rozsudek FLSmidth v. Komise, EU:C:2014:284, bod 42). Z toho vyplývá, že druhý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut ve všech jeho částech.

40 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že žádný ze dvou důvodů, které navrhovatelka uplatnila na podporu svého kasačního opravného prostředku, nemůže být přijat, a tento kasační opravný prostředek tak musí být zamítnut v plném rozsahu.

K návrhu Komise na nahrazení odůvodnění

Argumentace Komise

41 Ve své kasační odpovědi Komise navrhuje Soudnímu dvoru, aby nahradil odůvodnění v bodě 47 napadeného rozsudku. Podle ní se Tribunál tím, že vycházel z prohlášení jednoho účastníka schůzky podskupiny „blokové pytle“, aby nepřihlédl k účasti navrhovatelky na téže schůzce, ačkoliv její jméno bylo uvedeno na seznamu účastníků, dopustil zkreslení důkazů, které mu byly předloženy.

Závěry Soudního dvora

42 Podle článku 116 jednacího řádu Soudního dvora, ve znění platném ke dni podání uvedeného návrhu, musí návrhové žádání v kasační odpovědi směřovat k úplnému nebo částečnému zamítnutí kasačního opravného prostředku nebo úplnému či částečnému zrušení rozhodnutí Tribunálu nebo k úplnému či částečnému vyhovění návrhovým žádáním, která byla předložena v prvním stupni. Článek 113 odst. 1 tohoto jednacího řádu uvádí stejné požadavky ohledně návrhových žádání v kasačním opravném prostředku (rozsudek Edwin v. OHIM, C-263/09 P, EU:C:2011:452, bod 83).

43 V projednávané věci však návrh Komise nesměřuje ke zrušení napadeného rozsudku, byť jen částečnému, nýbrž ke změně zjištění učiněného Tribunálem v rámci zkoumání prvního žalobního důvodu uplatněného před ním navrhovatelkou, který byl ostatně Tribunálem zamítnut.

44 Takový návrh proto musí být odmítnut jako nepřípustný.

K nákladům řízení

45 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný.

46 Podle čl. 138 odst. 1 stejného jednacího řádu, který se použije na základě čl. 184 odst. 1 jednacího řádu na řízení o kasačním opravném prostředku, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a navrhovatelka neměla ve věci úspěch, je důvodné jí uložit, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí rovněž náklady řízení vynaložené Komisí v rámci tohoto kasačního opravného prostředku.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (šestý senát) rozhodl takto:

1) Kasační opravný prostředek se zamítá.

2) Společnosti Plásticos Españoles SA (ASPLA) se ukládá náhrada nákladů tohoto řízení o kasačním opravném prostředku.

Podpisy.